

KÖZFOGLALKOZTATÁS

A kormány [T/4451.](#) számon nyújtotta be Az anyakönyvi eljárásról szóló 2010. évi I. törvény és a közfoglalkoztatással összefüggő egyes törvények módosításáról szóló törvényjavaslatát. Az Infojegyzet a közfoglalkoztatásról nyújt általános háttér-információkat.

- Magyarországon 2015 márciusában a foglalkoztatási ráta a 15-64 évesek körében 62,5 százalék volt (KSH). Az Európa 2020 stratégia keretében elérendő cél 75 százalék.
- A munkanélküliségi ráta a 2010-es 11,2 százalékról 2015-re 7,8 százalékra csökkent (KSH).
- A Nemzeti Foglalkoztatási Alap (NFA) 2015-ös kiadásainak 63,2 százalékát teszi ki a közfoglalkoztatásra fordított összeg, míg aktív támogatásokra az NFA 3,3 százaléka jut.
- A közfoglalkoztatásba bevont álláskeresők létszáma 2011-ben 271 716 fő, 2013-ban 402 693 fő volt (NMH Adattár).
- A közfoglalkoztatás átlagos időtartama 2011-ben 2,86 hó/fő, 2013-ban 4,92 hó/fő volt (NMH Adattár).
- A közfoglalkoztatottak visszakerülése az elsődleges munkaerőpiacra átlagosan 10 százalék körül van.
- A közfoglalkoztatottak átlagos havi létszáma a Tárki számításai szerint:
 - 2011-ben 53 910;
 - 2012-ben 107 632;
 - 2013-ban 128 323.

A közfoglalkoztatás több évtizedes múltra tekint vissza Magyarországon. A kilencvenes években jellemző formája a munkaügyi szervezetek által koordinált **közhasznú munkavégzés** és **közmunka** volt. 2000-től az önkormányzatok számára kötelezővé vált a **közcélú foglalkoztatás** szervezése, melynek célja kettős volt: visszavezetés a nyílt munkaerőpiacra, valamint az abban részt nem vevők kizárása a segélyezésből. Az „[Út a munkához](#)” program 2009-ben lépett életbe. Jelentősen megnöttek a rendelkezésre álló források, a közfoglalkoztatás költségvetési kerete felülről nyitottá vált. Az önkormányzatok fajlagosan nagyobb támogatást kaptak közfoglalkoztatásra, mint a segélyekre (Fazekas-Neumann, 2014). 1996 és 2008 között éves átlagban 30-40 ezer fő végzett közmunkát, ez a szám 2009-től 60-100 ezerre nőtt (Munkaerőpiaci Tükör [2013](#), 61. oldal)

A közfoglalkoztatás rendszere 2011. január 1-től jelentős mértékben átalakult. Megszűnt a közhasznú munkavégzés, a közcélú munka valamint a közmunka program, és **egységes közfoglalkoztatási rendszer jött létre.** A közfoglalkoztatás a Belügyminisztérium (Foglalkoztatási és vízügyi helyettes államtitkárság) szakpolitikai feladat- és hatáskörébe tartozik.

JOGSZABÁLYI HÁTTÉR

A közfoglalkoztatás szabályait a közfoglalkoztatásról és a közfoglalkoztatáshoz kapcsolódó, valamint egyéb törvények módosításáról szóló [2011. évi CVI.](#) törvény határozza meg.

Közfoglalkoztatás során ún. **közfoglalkoztatási jogviszony** jön létre, amely több ponton is eltér a Munka Törvénykönyve által szabályozott munkaviszonytól, annak egy speciális formája.

2011. szeptember 1-től közfoglalkoztatás keretében csak a munkaügyi kirendeltségek által közvetített álláskeresők foglalkoztathatók. A munkát a kirendeltség ajánlja fel, amit kötelező elfogadni. A közfoglalkoztatás egyes típusaihoz biztosítható állami támogatásokról a [375/2010. \(XII. 31.\) kormányrendelet](#) rendelkezik.

A közfoglalkoztatási jogviszony fő jellemzői:

- írásban foglalt szerződés aláírásával jön létre;
- csak határozott időre, legfeljebb 12 hónapra köthető;
- a munkaviszonyra irányadó társadalombiztosítási, adózási, munkavédelmi szabályokat kell alkalmazni;
- nincs próbaidő;
- a szabadság mértéke naptári évenként 20 munkanap;
- minimum 3 napos szerződés esetén kötelező fizetés nélküli szabadságot engedélyezni;
- a közfoglalkoztatottat nem illeti meg a minimálbér.

A közfoglalkoztatás keretében alkalmazásban állók száma 2014-ben havi átlagban 182 600 fő volt, ami 41,5 százalékos növekedést jelent az előző év azonos időszakához képest. A teljes munkaidőben dolgozó közfoglalkoztatottak havi bruttó átlagkeresete 2014-ben 78 068 Ft volt. (KSH, [Gyorstájékoztató a keresetekről](#), 2015. febr.20.)

A közfoglalkoztatás **2015. évi célkitűzéseit** a [1082/2015. \(III. 3.\) Korm. határozat](#) rögzíti. Ezek az elsődleges munkaerőpiacról kiszorultak segítése mellett többi között a természeti és épített környezet védelme, a vasúti pályák és a közúthálózat környezetének tisztántartása, a kulturális örökség elemeinek

megóvása, közfoglalkoztatottak nagyobb bevonása vízrendezési munkákba, szociális szervezetek alakulásának elősegítése, a roma lakosság társadalmi integrációja.

A közfoglalkoztatás típusai

- **Rövid időtartamú közfoglalkoztatás:** napi 4 órában, 1-4 hónapos időtartamban végzett munkavégzés, aránya már 2012-re 1 százalékra szorult vissza;
- **Hosszabb időtartamú közfoglalkoztatás:** 2-11 hónapos időtartam, legalább napi hat, de tipikusan 8 óra munkavégzést jelent, zömében önkormányzati közfoglalkoztatás;
- **Kistérségi startmunka mintaprogramok:** főleg hátrányos helyzetű kistérségekben működő mezőgazdasági programok, 2013-ra teljesedtek ki, általában képzés is társul hozzájuk (pl. [TÁMOP 2.1.6. "Újra tanuló"](#));

A mindenkori közfoglalkoztatási bér nagyságát a közfoglalkoztatási bér és a közfoglalkoztatási garantált bér megállapításáról szóló [170/2011. \(VIII. 24.\) Korm. rendelet](#) határozza meg.

A foglalkoztatást helyettesítő támogatásra jogosult személyek, a közfoglalkoztatott személyek és a közfoglalkoztatás adatait a **Foglalkoztatási és Közfoglalkoztatási Adatbázis (FOKA)** tartalmazza. Az elektronikus nyilvántartás működésére vonatkozó szabályokat a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló [1991. évi IV. törvény](#) 57/B. paragrafusa szabályozza.

A 8 órás közfoglalkoztatási bér és a minimálbér változása (Ft)						
	2011		2012	2013	2014	2015
	09.01-ig	09.01-től				
Bruttó értékek						
Közfoglalkoztatási bér	78 000	57 000	71 800	75 500	77 300	79 155
Garantált közfoglalkoztatási bér	94 000	78 000	92 000	96 800	99 100	101 480
Minimálbér	78 000		93 000	98 000	101 500	105 000
Garantált bérminimum	94 000		108 000	114 000	118 000	122 000
Nettó értékek						
Közfoglalkoztatási bér	60 600	47 025	47 029	19 453	50 630	51 847
Garantált közfoglalkoztatási bér	70 549	60 600	60 260	63 404	64 910	66 469
Minimálbér	60 600		60 915	64 190	66 480	68 775
Garantált bérminimum	70 549		70 740	74 670	77 290	79 910
Forrás: Bakó és al. A munkaerőpiac peremén lévők és a költségvetés, Budapest, MTA KRTK KTI, 38. oldal és A közfoglalkoztatási bérek változásai (kozfoglalkoztatatas.kormany.hu)						

- **Országos közfoglalkoztatási program:** országos szintű, több ágazatot érintő programokban történő munkavégzés, a munkáltató nemcsak állami szerv vagy gazdálkodó lehet, hanem pl. vízügyi igazgatóság, vízgazdálkodási társulat, erdőgazdálkodó, rendészeti szerv;
- **Egyéb startmunka mintaprogramok:** a bértámogatás mellett beruházási támogatást is folyósít az állam, néhány példa: „Fűtött utca” program, Ócsa Település Szociális Családi ház Építése program, Ős-Dráva program, MANDA digitalizációs minta-program.

A közfoglalkoztatás a szociális és jóléti juttatások, állandó helyettesítőjévé válhat azok számára, akik a nyílt munkaerőpiacon valószínűleg nem találnának állást. A szegénység kezelésére is irányuló közfoglalkoztatási rendszer elsősorban az alacsony nettó közfoglalkoztatási bér miatt nem csökkentette a szegénységet. (EU ország jelentés, 2015, munkadokumentum)

ják össze aktivizálási, képzési intézkedésekkel.

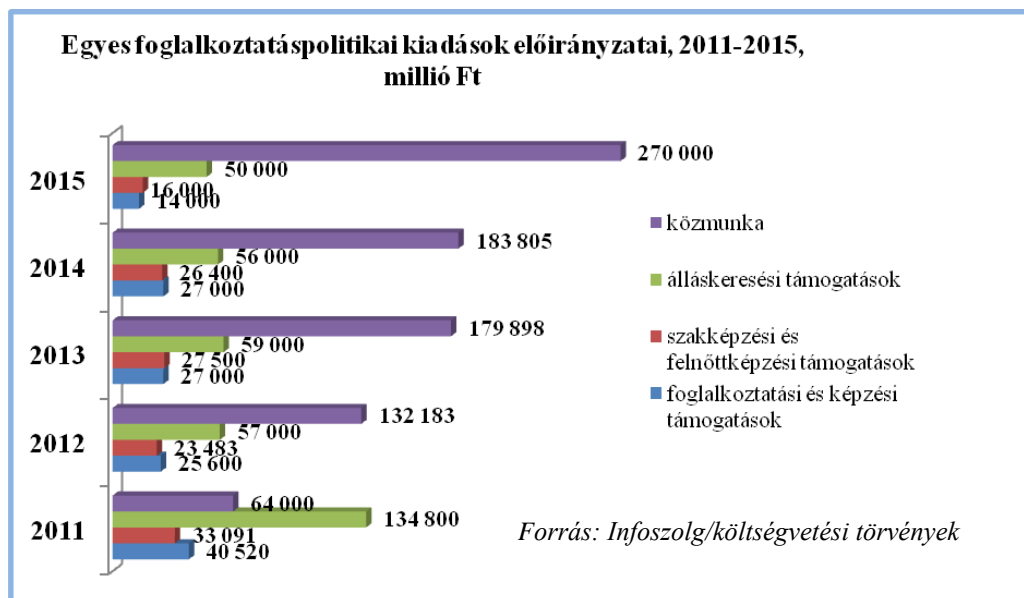
Az [Európai Szemeszter](#) keretében elkészült [2015-ös ország jelentés](#) munkadokumentuma a jelenlegi közfoglalkoztatási politikát és annak hatékonyságát illetően határozott kritikai észrevételeket fogalmaz meg. Megállapítja,

hogy a javuló foglalkoztatási és aktivitási mutatók, az alacsony munkanélküliségi ráta 2012 és 2013 között nagymértékben a közfoglalkoztatásnak volt köszönhető.

A dokumentum magyar kutatásokra (Fazekas és Scharle (2012), Csoba és Nagy (2012, 96.o.), Bakó et al. (2014)) hivatkozva rögzíti, hogy **a közfoglalkoztatás nem jelent megoldást a munkanélküliség hosszú távú kezelésére**, és nem járul hozzá hatékonyan az ott foglalkoztatottak elsődleges munkaerőpiacra történő visszakerüléséhez. Minél több időt tölt el valaki a közfoglalkoztatásban, annál kisebb az esélye az abból történő sikeres kilépésre, egyfajta **csapdahelyzetbe kerül**. Emellett fennáll annak a veszélye, hogy a közfoglalkoztatásnak **kiszorító hatása** érvényesül: ugyanazt, a korábban munkajogi viszonyban végzett munkát közfoglalkoztatottak végzik el kevesebb bérért és jogilag kevésbé védett feltételek között.

AZ EU A KÖZFOGLALKOZTATÁSRÓL

Az EU Tanácsa [ajánlása](#) Magyarország 2014. évi nemzeti reformprogramjáról és Magyarország 2014. évi konvergencia programjának tanácsi véleményezéséről megállapítja, hogy a foglalkoztatáspolitikai intézkedésekre rendelkezésre álló költségvetési források jelentős részét közmunka programokra költötték, a programokból kilépőknek viszont csak 10 százaléka tudott bekerülni a nyílt munkaerőpiacra 2013-ban. Az ajánlás azt javasolja, hogy **a programokat szorosabban kapcsol**

**AZ ALAPVETŐ JOGOK BIZTOSÁNAK
HIVATALA VIZSGÁLATAI**

Az [Alapvető Jogok Biztosának Hivatala](#) számos alkalommal vizsgálta a közfoglalkoztatás egyes kérdéseit. Vizsgálati témák voltak pl. a téli közfoglalkoztatás, a romák esélyegyenlősége a közfoglalkoztatásban, az értékteremtő közfoglalkoztatás, egyes területeken végzett közmunkával kapcsolatos egyedi panaszok.

2015 márciusában készült el az ombudsman [jelentése](#) az AJB-4586/2013. számú ügyben, amely a **közfoglalkoztatás egyes jogi kérdéseit** tekintette át. A hatályos törvényi [szabá-](#)

[lyozás](#) szerint a **közfoglalkoztatott jogilag nem számít álláskeresőnek**, így a Munkahelyvédelmi Akcióterv által biztosított adókedvezmény nem jár utána, aminek következtében megnehezül az elsődleges munkaerőpiacra való visszakerülés lehetősége. Másrészt mivel a közfoglalkoztatásban töltött időtartam jelenleg nem minősül az állami foglalkoztatási szervvel való együttműködésnek, a közfoglalkoztatásban töltött idővel kitolódik a szociális ellátásra való jogosultság megszerzése, ami a közfoglalkoztatottnál ellátatlan hónapokat eredményezhet. Az ombudsman jelentésében **kezdeményezte a [szociális törvény](#) módosítását**.

Források:

- [Munkaerőpiaci Tükör 2013](#), (szerk. Fazekas Károly, Neumann László), Budapest, 2014
- Bakó et al: [A munkaerőpiac peremén lévők és a költségvetés](#), Budapest, MTA KRTK Közgazdaságtudományi Intézet, 2014
- Artner, Annamária (2013) Közfoglalkoztatás és versenyképesség. In: [Munkaügyi Szemle, 57 \(1\): 6-16](#)
- Cseres-Gergely, Zsombor and Molnár, György (2014) [Közmunka, segélyezés, elsődleges és másodlagos munkaerőpiac](#). In: Társadalmi riport, 2014. TÁRKI, Budapest, 204-225 old.
- Nagy Sándor Ádám: Miért nem érdemlik meg a közfoglalkoztatottak a minimálbért? – [Ars Boni Jogi folyóirat, 2015. március 16.](#)
- [A közfoglalkoztatási csapda](#), Magyar Szegénységellenes Hálózat, Budapest, 2014.
- Út a piaci munka világába – Esély Labor Egyesület - [honlap](#)
- Lélegeztetőgépen a magyar munkaerőpiac – [Policy Agenda, 2015. január 21.](#)
- [Nyugdíj, segély, közmunka](#). A magyar foglalkoztatáspolitikai két évtizede, 1990-2010 szerk: Fazekas Károly és Scharle Ágota, 2012, Budapest
- [2011. évi CVI.](#) törvény a közfoglalkoztatásról és a közfoglalkoztatáshoz kapcsolódó, valamint egyéb törvények módosításáról
- [2012. évi I.](#) törvény a Munka Törvénykönyvéről
- Jelentés a közfoglalkoztatás és a hozzá kapcsolódó képzési programok támogatási rendszere hatékonyságának, eredményességének ellenőrzéséről, [13097-es számú ÁSZ jelentés](#), 2013. szeptember
- A Tanács Ajánlása Magyarország 2014. évi nemzeti reformprogramjáról és Magyarország 2014. évi konvergencia programjának tanácsi véleményezéséről, {[SWD\(2014\) 418 final](#)}
- Commission Staff Working Document Country Report Hungary 2015 Including an In-Depth Review on the Prevention and Correction of Macroeconomic Imbalances {[COM\(2015\) 85 final](#)}
- Közfoglalkoztatás Magyarországon. A Közfoglalkoztatás jó gyakorlatai. 2012-2013, Belügyminisztérium
- Közfoglalkoztatási Portál - [honlap](#)

Készítette: Kardos Krisztina
Képviselői Információs Szolgálat
E-mail: infoszolg@parlament.hu

ORSZÁGGYŰLÉS HIVATALA KKI

Internet: www.parlament.hu/infoszolg
Intranet: intra.parlament.hu/infoszolg/
Tel.: (1) 441-4529; (1) 441-6486